

بیماری‌های دندان و غدد بزاقی:

1- ساییدگی دندان:

سایش دندان در گوسفندان و گاوهایی که در مراتع شنی و فقیر از علوفه یا مراتع خشک چرا می‌کنند ایجاد می‌شود.

دندان گاوهای نژاد هرפורد به علت داشتن مینای نرم دارای بیشترین میزان حساسیت هستند.

در این عارضه معمولاً فقط می‌توان ریشه دندانهای پیشین و آسیای بزرگ را دید. همچنین ممکن است برخی از دندانها شل و یا شکسته باشند.

این عارضه را می‌بایست از بیماری **پریودنتال** که باعث افتادن دندان می‌شود تفریق داد.

کمبود برخی عناصر مانند کلسیم، یا عدم نسبت کلسیم به فسفر باعث نرمی مینا و عاج دندان شده و میزان سایش را افزایش می‌دهد.

ساییدگی دندان را می‌توان با دادن غذای اضافی و جلوگیری از چرای زیاد در مراتع پیشگیری کرد. همچنین میتوان از سنگ آهک خرد شده به میزان یک درصد در جیره در مناطق فقیر از نظر میزان کلسیم استفاده نمود.

2- بیماری پریودنتال:

بیماری پریودنتال عبارت است از بیماری بافت پشתיبان (که دندان را احاطه می‌کند) که در گاو اصطلاحاً به آن **صورت رومی (Cara inchada)** می‌گویند که باعث شل شدن دندان و افتادن آنها می‌شود.

این بیماری باعث بروز درد و کاهش نشخوار می گردد و به دنبال خود، تورم لثه ناشی از پلاکهای باکترای را ایجاد میکند.

با گذشت زمان عفونت به نواحی بالایی دندان پیشرفت می کند و حاشیه لثه از روی ضایعه کنار رفته و غذا داخل کیسه جمع می شود و کل آلوئول دندانی عفونی می گردد.

ترشح زیاد چرک آلوئولی باعث تورم پریوست سطح خارجی زایده آلوئولی شده و ادم مشاهده می شود. ضربه، کمبود منیزیم خون و عدم کفایت سیستم ایمنی و نفوذ باکتری هایی مانند باکترئوئیدوس، اکتینومیس و اسپیروکتها، حیوان را به ابتلا به این عارضه حساستر می کنند.

درمان می تواند به صورت جراحی و یا تراشیدن املاح دندان و استفاده از آنتی بیوتیکها باشد که اغلب از نظر اقتصادی مقرون به صرفه نیست.

3- رشد زیاد دندان آسیای بزرگ:

این عارضه بیشتر در دامهای مسن دیده می شود که در نتیجه آن غذا بین دندانها و گونه گیر کرده و باعث تورم واضح صورت می شود که دام دچار اختلال در عمل جویدن است.

درمان عبارت است از سوهان زدن مرتب و یا کشیدن دندان مبتلا.

4- پوسیدگی دندان:

پوسیدگی دندان امری نادر در نشخوارکنندگان است و مربوط به نواحی کلسیم زدایی شده دندان می‌باشد. این پوسیدگی می‌تواند موقتی و یا دائمی باشد و در عاج و یا مینا رخ دهد. معمولاً پوسیدگی‌های دندانی مشکلی را در بلع حیوان باعث نمی‌شوند. پوسیدگی دندانی گاهی عمیق‌تر می‌شود و به کانال دندانی و ریشه آن می‌رسد و ایجاد آبسه‌های پریودنتال می‌کند.

5- ترشح زیاد بزاق:

ترشح زیاد بزاق علامت بسیاری از بیماری‌ها مانند هاری، بیماری‌های دندانی، تورم دهان، انسداد مری، وجود اجسام خارجی در دهان و حلق، اختلالات شکمبه در گاو، استفاده از سیلوی فاسد، انباشتگی شیردان، بیماری شبه هاری، منگوانسفالیت، مسمومیت با اسلفرامین، جیوه، ید، مس، آرسنیک و... اتفاق بیافتد. جهت درمان میبایست عامل اصلی و اولیه را معالجه نمود.

6- کیست بزاقی:

کیست بزاقی هنگامی رخ می‌دهد که بزاق از مجرا یا غدد بزاقی خارج شده و وارد بافت‌های اطراف گردد. بزاق به علت داشتن آنزیم‌های مختلف، باعث آزرده‌گی بافت‌ها می‌شود. بافت آماسی، بزاق جمع شده را احاطه کرده و به ضایعه حالتی شبیه به کیست را می‌دهد که در هنگام جویدن باعث بروز درد می‌شود.

از جمله عوامل ایجاد کننده این حالت ضربه یا جسم خارجی است.

جهت درمان میتوان غدد بزاقی تحت فکی و زیرزبانی و مجاری آنها را به وسیله جراحی درآورده یا اینکه کیستهای بزاقی را ترکانده و پس از خارج کردن کامل ترشحات بوسیله سولفات مس ، نسوج اضافی و فاسد درآورده شوند.

7- آماس غدد بزاقی:

آماس غدد بزاقی به علت عفونتهای غیر خاص و به دنبال نفوذ زخم و یا خارهای گیاهی بوجود می‌آید. این آماسها همراه با درد هستند.

درمان عبارت است از استفاده از آنتی بیوتیکها و داروهای ضد آماس و ضد درد و در مواردی جراحی و خارج ساختن آماس.